



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Vladimíry Zelenkové a soudců Mgr. Jiřího Straky a Mgr. Kamily Drábkové ve věci

nezletilé:

██████████, narozená ██████████
bytem ██████████, ██████████
zastoupená kolizním opatrovníkem Statutární městem České Budějovice
sídlem nám. Přemysla Otakara II. č. 2/2, 370 01 České Budějovice

dcery rodičů:

██████████, narozená ██████████
bytem ██████████, ██████████
zastoupená Mgr. Janou Tomáškovou, advokátkou
sídlem Karla IV. 93/3, 370 01 České Budějovice

██████████, narozený ██████████
bytem ██████████, ██████████

za účasti
mateřské babičky:

██████████, narozená ██████████
bytem ██████████, ██████████
toho času ██████████, ██████████
zastoupená Mgr. Radkou Prokopcovou, advokátkou
sídlem Bezděkovská 53, 386 01 Strakonice

o úpravu styku mateřské babičky s nezletilou, o odvolání matky proti rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 29.2.2024, č.j. ██████████,
takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se mění takto:

- I. Mateřská babička je oprávněna stýkat se s nezletilou [REDAKCE] vždy každý sudý týden ve středu od 8.00 hodin do 17.00 hodin, když místem převzetí a předání nezletilé bude bydliště matky.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Okresní soud v Českých Budějovicích rozhodl takto: Mateřská babička [REDAKCE] je od data právní moci tohoto rozsudku a po dobu dalších 2 kalendářních měsíců od tohoto data oprávněna se s nezletilou [REDAKCE] stýkat každou první sudou kalendářní sobotu v měsíci od 9.00 hodin do 11.45 hodin, když ke styku nezletilou [REDAKCE] vyzvedne na parkovišti [REDAKCE] na sídlišti [REDAKCE] v [REDAKCE] a odevzdá ji matce v místě jejího bydliště, pokud mezi matkou a navrhovatelkou nedojde k dohodě, že bude místem předání opět parkoviště před [REDAKCE] nebo jiné vhodné místo. (výrok I.) Počínaje 3. kalendářním měsícem následujícím po datu právní moci tohoto rozsudku je navrhovatelka [REDAKCE] oprávněna se s vnučkou stýkat vždy v 1. sudém kalendářním týdnu v měsíci vždy v sobotu od 9.00 hodin do 18.30 hodin a v neděli od 9.00 hodin do 18.30 hodin, když k převzetí ke styku a odevzdání po něm dojde v místě bydliště matky. (výrok II.) S účinností od září 2024 je [REDAKCE] oprávněna se s vnučkou [REDAKCE] stýkat každý sudý kalendářní víkend v měsíci od soboty od 9.00 hodin do neděle do 18.30 hodin, kdy nezletilou ke styku převezme v místě svého bydliště a po jeho realizaci odevzdá v místě bydliště matky. (výrok III.) Běžná úprava styku dle odst. I. a II. bude platit i pro období letních prázdnin r. 2024. V období letních prázdnin r. 2025 a následujících bude navrhovatelka oprávněna se s nezletilou [REDAKCE] stýkat po dobu dvou kalendářních týdnů, jejichž termíny s matkou písemně dohodne vždy nejpozději do 30. 4. každého kalendářního roku. Pokud nedojde k dohodě o termínu, je [REDAKCE] v tomto roce oprávněna sama termín styku určit a matce jej písemně sdělit. Dítě bude k letnímu styku od r. 2025 předáno v místě sjednaném dohodou účastníků a v tam sjednaném čase, jinak bude ke styku předáno v 17.00 hodin dne styku předcházejícího v místě bydliště navrhovatelky a po jeho realizaci odevzdáno též ve sjednaném čase dohodou, jinak v 18.30 hodin posledního dne styku v místě bydliště matky. (výrok IV.) Mateřská babička je rovněž oprávněna se s nezletilou [REDAKCE] stýkat o vánočních prázdninách vždy od 27. 12. od 17.00 hodin do 29. 12. do 18.30 hodin, když k převzetí ke styku dojde v místě bydliště navrhovatelky a k jeho odevzdání po něm v místě bydliště matky. (výrok V.) Matka je povinna dceru na styk s [REDAKCE] řádně připravit a styk strpět. Matka je dále povinna v případě překážky na straně nezletilé [REDAKCE] z vážných důvodů nahradit neuskutečený styk ve stejném rozsahu, když na konkrétním termínu náhrady je povinna se s navrhovatelkou [REDAKCE] písemně dohodnout ve lhůtě maximálně 10 dnů po odpadnutí překážky. (výrok VI.) [REDAKCE] je povinna vnučku ke styku převzít a odevzdat dle uvedeného místa ve výše citovaných ustanoveních. (výrok VII.) Matka a [REDAKCE] jsou povinny se vzájemně informovat o překážkách styku 24 hodin před jeho započatím nebo neprodleně po jejich vzniku. (výrok VIII.) Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. (výrok IX.) Okresní soud na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky § 927 o.z., podle kterého mají právo stýkat se s dítětem osoby příbuzné, ať blízce či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim má dítě vztah, který není jen přechodný, a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo stýkat se s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí. Okresní soud má za prokázané, že v minulosti se soud opakovaně zabýval otázkami určení péče o nezletilou, stanovení jejího výživného a též skutečnostmi, zda při výchově nezletilé bude nařízeno dohled či nikoliv. Z předchozích opatrovnických řízení je jednoznačně patrné, že [REDAKCE] se narodila v době nezletilosti matky, která v té době bydlela ve společné domácnosti s navrhovatelkou (mateřskou babičkou) a ta jí poskytovala veškerou podporu jak v těhotenství, tak po porodu a během studia, které se matka rozhodla matka

prerušit porodem. Potupně však došlo k narušení vztahů a matka se osamostatnila od vlivu navrhovatelky a ze společné domácnosti se odstěhovala. Matka s mateřskou babičkou absolvovaly dvě setkání s psychologkou v centru odborné péče [REDAKCE], avšak nedošlo ke změně jakéhokoli nastavení okolností mezi ní a její matkou, k nápravě předchozích křivd a emočních zranění. Okresní soud dospěl k závěru, že překážky matkou namítané jsou vágní, jedná se o předpoklad určitého chování a jakousi předpojatost ve vztahu k babičce, která se ještě řady takových jednání nedopustila. Matka předpokládá, že bude nezletilou manipulovat, že bude zpochybňovat její rozhodování, že bude matku před nezletilou kritizovat a tím bude vystavena nepřiměřenému tlaku, který poškodí její psychický vývoj do budoucna. Okresní soud s takovým postojem nemůže souhlasit, a to zejména s ohledem na skutečnost, že mateřská babička od nejútlejšího věku zajišťovala spolu s matkou veškeré potřeby a podmínky pro zdravý vývoj nezletilé. Navrhovatelka prokázala, že má vhodné podmínky k realizaci styku s dítětem, může též podporovat důležité vazby s tetou nezletilé, která je ještě v pubertálním věku a k níž už prostřednictvím mateřského dědečka [REDAKCE] už svou vazbu má. To jistě napomůže i ke znovuoobnovení vazby s babičkou a navázání důvěry mezi vnučkou a babičkou. Vzhledem k tomu, že otec nejeví o nezletilou zájem, je dle okresního soudu spravedlivé, aby jeho případný podíl na styku s dítětem mohli převzít ostatní rodinní příslušníci, kteří o něj jeví zájem. Matka nemá s navrhovatelkou dobré vztahy díky minulým okolnostem a v konfliktu svých rodičů se přiklonila k mateřskému dědečkovi. Narušení vlastních vztahů se svou matkou se promítá i do vztahu mezi babičkou a vnučkou, což není v zájmu nezletilé. Za daných okolností okresní soud nastavil adaptační režim na straně nezletilé podle časových možností a návrhů babičky, a též podle věku a schopností adaptace na straně nezletilé [REDAKCE]. Okresní soud upravil běžný styk a dále styk v období letních prázdnin a vánočních prázdnin. Upravil podmínky styku a o nákladech řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

2. Proti tomuto rozsudku se matka odvolala. V odvolání namítá, že základním východiskem jejího odvolání je skutečnost, že soud prvního stupně bez řádného odůvodnění naprosto ignoroval současnou rozhodující praxi, již je při svém rozhodování vázán a tedy rozhodl zcela v rozporu s platným právem, resp. je tím narušeno jeho Ústavou garantované právo na rodinný život a také právo na spravedlivý proces. Z tohoto pohledu tedy nelze napadené rozhodnutí považovat za správné ani v rovině občanského práva, když bylo opakovaně judikováno nejen v rámci rozhodovací praxe Ústavního soudu, víc například nálezy ve věci sp. zn. I. ÚS 1081/20. Matka pak cituje pasáže z tohoto nálezu s tím, že od doby rozhodnutí Okresního soudu proběhl kratší styk nezletilé s navrhovatelkou za přítomnosti matky. Vzhledem k tomu, že i otec nezletilé se snaží navázat styk s nezletilou, tento také již probíhá, je u Okresního soudu podán návrh na zahájení řízení o určení styku otce s nezletilou, který byl podán dne 26.8.2024. Matka navrhl, aby styk nezletilé s mateřskou babičkou probíhaly jeden den v sudém kalendářním týdnu od 8.00 hodin do 17.00 hodin bez její přítomnosti.
3. Mateřská babička k odvolání matky uvedla, že pokud by měl být styk navrhovatelky s nezletilou omezován z důvodu neshod matky s navrhovatelkou, pak je nutno přihlédnout k tomu, jaké bouřlivé události v rodině proběhly, jaký byl jejich vývoj a kdo případně tyto konflikty a napjaté vztahy vyvolal. Dle názoru navrhovatelky došlo k pozitivnímu obratu, kdy komunikace mezi matkou nezletilé [REDAKCE] a navrhovatelkou funguje poměrně dobře, došlo k několika setkáním [REDAKCE] s navrhovatelkou (13.4.2024 na hřišti, 10.5.2024 v [REDAKCE] a 15.5.2023 na hřišti v [REDAKCE]). Poslední setkání rovněž proběhlo bezproblémově dne 31.5.2024 za účasti navrhovatelky a dcery navrhovatelky a matky. Ze strany navrhovatelky je zde vůle nastavovat styk postupně a budovat i vzájemný vztah mezi navrhovatelkou a matkou. Navrhl, aby rozsudek soudu prvního stupně byl potvrzen.
4. Odvolací soud postupoval ve smyslu ust. § 1 zákona č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních. Podle ust. § 1 odst. 1 zákona projednávají a rozhodují soudy právní věci stanovené v tomto zákoně. Podle odstavce 3 nestanoví-li tento zákon jinak, použije se občanský soudní řád.

Podle odstavce 4 nevyplývá-li z povahy jednotlivých ustanovení něco jiného, použijí se ustanovení tohoto zákona vedle občanského soudního řádu.

5. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné podle § 201 o.s.ř. v návaznosti na § 202 o.s.ř., bylo podáno osobou oprávněnou a ve stanovené lhůtě (§ 201 o.s.ř. a § 204 o.s.ř.), obsahuje náležitosti uvedené v ust. § 205 odst. 1 o.s.ř., přezkoumal napadené usnesení podle § 212a odst. 1 o.s.ř. a § 28 z.ř.s. Odvolací soud neshledal vady řízení uvedené v ust. § 212a odst. 5 o.s.ř., ke kterým přihlíží z úřední povinnosti.
6. Podle § 927 o.z. právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízké či vzdálené, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný, a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo se stýkat s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí. V řízení bylo prokázáno, že navrhovatelka je mateřskou babičkou nezletilé, tedy osobu příbuznou v přímé linii ve druhém stupni, když v daném případě se jedná o blízké příbuzenství. Zároveň bylo prokázáno, že navrhovatelka si přeje stýkat se svojí vnučkou, dikcí zákona souhlasí se stykem s dítětem. Právo stýkat se s dítětem má navrhovatelka však pouze za podmínky, že k ní má nezletilá citový vztah, který není jen přechodný a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s navrhovatelkou pro nezletilou znamenal újmu. Předpokladem úpravy styku je tedy existence rodinné vazby, konkrétně citového vztahu, který není jen přechodný, vykazuje znaky trvalé vazby (jde o vytvořený vztah důvěry, nestačí delší dobu trvající sociální kontakt). Citový vztah ve smyslu shora uvedeného ustanovení nesmí být jen přechodný a měl by vykazovat znaky trvalé vazby. Předpokladem je, že oprávněná osoba fakticky vykonávala péči o dítě, starala se o ně, dítě svojí péčí pozitivně ovlivňovala a mezi dítětem a touto osobou vznikl vztah založený na důvěře a oboustranném pozitivním přijetí. Je zřejmé, že navrhovatelka se v útlém věku nezletilé o tuto starala společně s matkou nezletilé, avšak toto pouto bylo přetrženo poté, co mezi matkou nezletilé a navrhovatelkou docházelo k neshodám a co se navrhovatelka rozhodla osamostatnit a odstěhovala se ze společné domácnosti, kterou do té doby sdílela s navrhovatelkou jako nezletilá. V současné době takový vztah, který má na mysli ust. § 927 o.z. mezi mateřskou babičkou a její vnučkou není vytvořen. Jak vyplývá i ze samotné výpovědi navrhovatelky, s nezletilou ████████ se neviděla od listopadu 2022 a teprve po rozhodnutí okresního soudu proběhly tři krátkodobé styky za přítomnosti matky. Navrhovatelka nikdy nebyla od listopadu 2022 o samotě s vnučkou, nikdy jí nehlídala, neuspávala, nešla s ní na procházku a pokud by i okresní soud vyhodnotil, že k odcizení došlo vinou matky, toto nemůže být důvodem pro určení rozsáhlého styku dítěte s mateřskou babičkou. Odvolací soud odkazuje na nález Ústavního soudu I. ÚS 1081/20, dle kterého při stanovení rozsahu styku dítěte s dalšími příbuznými podle § 927 o.z. je třeba pečlivě zvažovat nejlepší zájem dítěte, který může být oslaben mimo jiné i z důvodu existence napětí, konfliktů či vyhrocených vztahů mezi rodiči dítěte a příbuznými, o jejichž styku s dítětem je rozhodováno. Dále je třeba vzít v úvahu, že rozsah styku dalších příbuzných s dítětem nemůže být rozsáhlejší či postaven na roveň styku rodičů s dítětem, a to zejména, pokud si to rodiče nepřejí, neboť jejich stanovisko za normálních okolností je třeba zohlednit. Jsou to totiž právě rodiče, kdo vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, odpovídá za vývoj a výchovu dítěte a právě právo rodiče pečovat o dítě a jeho vychovávat je ústavně chráněno. Okresní soud sice konstatoval napjaté vztahy mezi matkou a navrhovatelkou, avšak má za to, že k navázání vztahu navrhovatelky s nezletilou a přispěl navykáci adaptační režim na straně nezletilé podle časových možností o návrhu babičky. Okresní soud však nevzal v úvahu, že napjaté vztahy hovoří v neprospěch styku navrhovatelky s nezletilou, neboť je zjevné, že vzniklé napětí v rodině v nejlepším zájmu nezletilé není. Je to stále matka, kdo má dítě v péči a primárně jí svědčí právo určení rozsahu styku s dalším příbuzenstvím. Styk mateřské babičky s nezletilou bude prospěšný, pokud k tomu matka dá souhlas a určí jeho rozsah a průběh. Matka souhlasí s tím, aby styk nezletilé s mateřskou babičkou probíhal jeden den v každém sudém týdnu a již z toho plyne, že i matka má zájem na budování rodinných vztahů nezletilé s mateřskou babičkou. Nezletilá se stýká i se sestrou matky v rámci styku s otcovským dědečkem. V případě harmonických nebo

alespoň nekonfliktních vztahů mezi matkou a navrhovatelkou by nebránilo nic tomu, aby mezi navrhovatelkou a nezletilou vznikl blízký vztah babičky a vnučky.

7. Z výše uvedených důvodů byl proto rozsudek soudu prvního stupně změněn podle § 220 o.s.ř.
8. O nákladech řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 2 o.s.ř. a § 23 z.ř.s., neboť nebyly zjištěny žádné okolnosti, které by přiznání náhrady nákladů řízení odůvodňovaly, a to i za situace, kdy matka i navrhovatelka se náhrady nákladů odvolacího řízení vzdaly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

Tento rozsudek by mohl být k návrhu soudně vykonán, pokud by nebyl včas a řádně splněn, a to k návrhu oprávněného.

České Budějovice 3. září 2024

JUDr. Vladimíra Zelenková v.r.
předsedkyně senátu